

Nebudou ani dětské skupiny, ani jesle. Děláme tím krok zpátky, říká expert

Datum vydání: 12.04.2021 | Datum importu: 12.04.2021 5:31

Zdroj: ekonomika.idNES.cz | Rubrika: Domácí | Strana 0 | Autor: Kristína Paulenková

Vydavatel: Mafra, a.s.

Originál: [URL](#)

Dětským skupinám za tři roky končí financování z evropských peněz. Pro většinu těchto zařízení by to znamenal konec. Česko by tak přišlo o 15 tisíc míst pro předškolní děti. V Česku jdeme z extrému do extrému, říká expert na rodinnou politiku a ředitel jeslí Jan Schneider.

Ministerstvo práce a sociálních věcí se pokouší problém vyřešit novým zákonem. Jenže na předlohu se snesla kritika, přistály k ní desítky pozměňovacích návrhů, sociální výbor Sněmovny minulý týden doporučil přijmout změny, které by část návrhu z dílny ministerstva změnily.

Návrh také opět rozvířil debaty o rodinné politice. Česko k prodloužení otcovské dovolené zavazují evropské směrnice. Podle experta na rodinnou politiku Jana Schneidera by stát měl dát lidem šanci pracovní a rodinný život si naplánovat flexibilně, aby pro ně bylo snazší mít více dětí. Návrh nepovažuje za dobrý. „Na ministerstvu se rozjela kreativita. Je to paskvil,“ říká Schneider k návrhu zákona.

Vzniká kočkopes, kdy to mají být dětské skupiny, ale říkáme jim jesle, a zároveň nebereme děti starší, protože by mohly konkurovat mateřským školám. A neexistuje plán, aby byly jesle skutečně dostupné.

Jan Schneider Asociace poskytovatelů sociálních služeb

Co je podle vás největší problém na připravovaném zákoně z dílny ministerstva práce a sociálních věcí ohledně přeměny dětských skupin na jesle, který konec financování řeší?

Oficiálně se říká, že se mění dětské skupiny na jesle, ale výsledkem je, že nebudou ani dětské skupiny, ani jesle. Původní myšlenka dětských skupin tím zcela zaniká. Přitom jejich vznik byla jedna z mála pozitivních věcí, která se v oblasti rodinné politiky a péče o děti a podpory rodičů za poslední léta podařila. Děláme teď velký krok zpátky.

Dětské skupiny skončí. Jesle je úplně nenahradí, tvrdí jejich zastánci. Proč?

Zadání bylo najít udržitelné financování pro dětské skupiny ze státního rozpočtu, ale na ministerstvu se rozjela kreativita. Je to paskvil. Funkční jesle by musely být pod ministerstvem školství a provázané se systémem mateřských škol. Vzniká kočkopes, kdy to mají být dětské skupiny, ale říkáme jim jesle, a zároveň nebereme děti starší, protože by mohly konkurovat mateřským školám. A neexistuje plán, aby byly jesle skutečně dostupné a obce je měly povinně zřizovat. Mrzí mě to, protože jsem přesvědčený o tom, že potřebujeme jak jesle, tak i dětské skupiny. Máme krásné školky s luxusními hřišti, tedy spoustu peněz v betonu. Ale na personálu, na kterém kvalita péče i vzdělávání ve školce záleží především, nešťastně šetříme.

Není ale zajištění více míst pro děti do tří let ve stávajících fungujících dětských skupinách jednoduchý krok správným směrem?

Nic takového reálně neděláme. Zdůrazňuji, že je to jen přejmenování dětských skupin na jesle. Žádný

masivní plán, jak zajistit systémově místa pro děti do tří let, jak tomu bylo do devadesátých let, neexistuje. Řešení je přitom nasnadě. Čekají nás populačně slabší ročníky, protože rodiny budou zakládat ženy narozené v populačně slabých devadesátých letech. Už dnes se objevují kapacity v mateřských školách, které se zaplňují čím dál více dětmi mladšími tří let. Logickou cestou by bylo zařadit jesle pod ministerstvo školství. Ze čtyřtřídní mateřské školy lze udělat tři třídy a jedno jeslové oddělení, které bude jen jinak personálně vybavené než školky. Mateřské školy se tak nebudou muset zavírat, jako tomu bylo právě v devadesátých letech.

Kolik personálu je dnes třeba v mateřských školách?

Bavíme se o malých dětech do tří let, ale Češi často podporují argument, že děti do předškolních zařízení stejně nepatří, co si o tom myslíte?

Ano, tento názor skutečně občas zaznívá, i když naštěstí čím dál méně. Jsme v tomto absurdní skanzen, kde nemáme problém mít děti v kojeneckých ústavech, ale máme problém s jeslemi. Jinde naopak podpora služeb péče o děti roste, a to především s důrazem na kvalitu této péče. Kvalita přitom je v kvalitním personálu a jeho dostatečném množství.

V průměru je v mateřských školách dnes 11 dětí na jednoho pracovníka, a to je až děsivě málo, i ve srovnání se standardem v jiných zemích. My máme krásné školky s luxusními hřišti, tedy spoustu peněz v betonu. Ale na personálu, na kterém kvalita péče i vzdělávání ve školce záleží především, nešťastně šetříme.

Kolik by personálu mělo být?

Optimální poměr dětí a personálu se liší podle věku, ale i u těch předškolních dětí by to mělo být maximálně deset ku jedné. U menších dětí do tří let by to mělo být nejvýše šest na jednoho pracovníka, u nejmenších dětí pak jedna ke čtyřem. Problém ministerstva školství je, že všude potřebují mít pedagogy, což není potřeba. Kdyby se do každé třídy v mateřské škole přidala jedna chůva, šlo by o poměrně zásadní posun v kvalitě. U mladších dětí do čtyř let by pak mělo smysl mít takové chůvy dvě.

V tuto chvíli se ale diskuse točí kolem toho, že by personál v jeslích měl mít alespoň minimální zdravotnické vzdělání.

Ta diskuse je nešťastná, navíc vedená na dojmeh a bez potřebných informací. Existuje pocit, že v jeslích musí být zdravotníci, protože dřív byly pod systémem zdravotnictví. Jeslové sestry, které v nich pracovaly, měly ale právě k tomu zaměřené studium, kde se učily především výchovným povoláním a práci s těmi nejmenšími dětmi. Co se týče současnosti a zdravotních znalostí, mělo by to být samozřejmé, pracovníci v jeslích, dětských skupinách, ale i školkách by měli mít pravidelně aktualizovaný kurz první pomoci. Stejně tak musí mít povědomí o tom, jak reagovat na krizové situace. V té současné debatě o kvalifikacích naopak zcela nepochopitelně vypadávají pedagogové, ale především pečující s kvalifikačním kurzem „chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky“. Ten má přitom většina pečujících osob v dětských skupinách. Nedávno se po dlouhé debatě aktualizoval a i z naší zkušenosti je zcela postačující.

Podle Schneidera by si dítě mělo zvykat postupně. „Dítě je tři roky doma s matkou a nehne se od ní a pak nastoupí do školky a matka jde na plný úvazek do práce. Dítě se ze dne na den ocitne na deset hodin mimo domácí prostředí, které zná,“ upozorňuje.

Vy jste donedávna provozoval sedm dětských skupin. Od kolika let podle vás dítě pobyt v jeslích zvládne?

My jsme brali děti od jednoho roku, ale rodičům jsme vždy doporučovali, aby zvážili počkat a začít až kolem 18 měsíců. Právě to je podle mého názoru rozumná věková hranice, od které má být dostupná péče o děti v dětských skupinách či jeslích. U mladších dětí je potom potřeba systém individuální péče. Dobrým příkladem je v Německu či Rakousku fungující „Tagesmutter“, tedy maminka, která si ke svému dítěti vezme na dopoledne dvě nebo tři děti další. Zcela u nás chybí legislativa pro chůvy pečující o děti v domácnosti. Takový systém přitom má třeba sousední konzervativní Polsko. Je však potřeba dodat, že dítě v 18 měsících ani ve dvou letech nemá v jeslích trávit deset hodin denně. Když ale dopoledne dostane příležitost pohrát si s vrstevníky a naučí se tvořit sociální vazby, tak mu to jedině prospěje.

Jaké to má výhody?

V Česku jdeme z extrému do extrému. Dítě je tři roky doma s matkou a nehne se od ní a pak nastoupí do školky a matka jde na plný úvazek do práce. Dítě se ze dne na den ocitne na deset hodin mimo domácí prostředí, které zná. Přitom by ten proces měl být postupný. Brzká docházka do dětského kolektivu zároveň prospívá v integraci cizinců nebo v případech, kdy dítě pochází z nějakého sociálně komplikovaného prostředí. To je fakt prokázaný mnoha studiemi, většina zemí k tomu takto přistupuje. Jen u nás je výrazně slyšet proud, který mluví o „krkváčích“ matkách.

Máte nějaké odhady, kolik dětských skupin by muselo skončit, kdyby prošel vládní návrh?

Bude hodně záležet, jaká bude finální podoba, ještě snahu o rozumný výsledek rozhodně nevzdáváme. Můj osobní odhad je, že může zavřít 10 až 15 procent zařízení. Je potřeba si uvědomit, že my se nemáme bavit o počtu, který zavře. Naopak potřebujeme pětinasobek současné kapacity, a cestu k tomu v návrhu nevidím. Reforma rodinné politiky v Německu se zároveň projevila větším zapojením otců do péče. Rodiče mají až dva měsíce souběžné rodičovské dovolené, a mohou tedy strávit dva měsíce spolu s dítětem.

Projevilo se více míst v Německu nebo i jinde třeba na tom, že se rodiče malých dětí zapojili více do pracovního trhu?

Určitě. Je to samozřejmě i dostupností částečných úvazků. Přitom to není jen v Německu. Stačí se podívat na konzervativní rakouský venkov. I tam je běžné, že v roce a půl dítě nastoupí do jeslí nebo do školky. Reforma rodinné politiky v Německu se zároveň projevila větším zapojením otců do péče. Rodiče mají až dva měsíce souběžné rodičovské dovolené, a mohou tedy strávit dva měsíce spolu s dítětem. To je obrovská vzpruha a impuls pro rodinu a vztahy v ní.

Je potřeba dále rozšiřovat otcovskou dovolenou?

Za mne rozhodně. Otcovská se osvědčila a stejně jako v zemích, jako je Polsko nebo Maďarsko, bychom ji měli postupně navyšovat. Zavazuje nás k tomu mimo jiné i evropská směrnice work-life balance.

Tohle je ale dost problematické pro zaměstnavatele.

Pro zaměstnavatele je především problematické, že jim odchází polovina pracovní síly na tři roky, což je dvakrát či třikrát tolik než v okolních zemích. Existují systémy, například v Belgii či Nizozemsku, kde je možné čerpat rodičovskou dovolenou na půl úvazku. To znamená, že třeba na měsíc odejde muž na otcovskou úplně, ale další dva měsíce chodí na půl úvazku a vypadne tedy z pracovního procesu jen částečně. Dejme lidem šanci si to zařídit flexibilně. Potřebujeme víc zapojit otce do péče. Nikdo nechce, aby převzali ženskou roli, která je nezastupitelná a vždy bude převažovat, ale my jsme v extrému, kdy i návrh zcela běžné otcovské dovolené vyvolá poprask.

Proč to vůbec vyvolává poprask?

Jdeme ode zdi ke zdi. V sedmdesátých letech se u nás masivně budovaly jesle a ženy se hnaly do práce pomalu po šestinedělí. V devadesátých letech se kyvadlo vychýlilo do opačného extrému, že matka má být doma tři roky a lépe ještě déle. Nechceme ani sedmdesátá léta, ani devadesátá. Rodiče mají vědět, že se mohou vrátit do práce, kdy budou chtít, že budou mít možnost vybrat si, na jaký úvazek, a že budou mít dostatečnou možnost zajištění péče o dítě. Potřebujeme, aby si rodiče mohli dovolit druhého či třetího potomka a nebyli finančně odrovnáni po prvním, jak se tomu často děje v současnosti. V jiných zemích se ukázalo, že to funguje. Není třeba „vymýšlet kolo“, pojďme čerpat z jejich zkušeností i úspěchů.